

06 aprilie 2021

Nr. 04-1/02

La Nr.

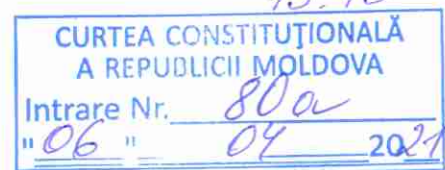
din

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

**Str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28
Chișinău MD 2004, Republica Moldova**

SESIZARE

prezentată în conformitate cu art.25 lit.i) din Legea nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituțională, art.38 alin.(1) lit. i) și art.39 din Codul jurisdicției Constituționale nr.502/1995 și art.26 din Legea cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) nr.52/2014

I. AUTORUL SESIZĂRII

1. Maia BĂNĂRESCU, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului¹
- 2.
- 3.

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Exercitarea controlului constituționalității sintagmei „și de locul de trai (raioane/municipii)” prevăzută în art.49 alin.(4) al Legii nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități și pct.9 și 10 din Anexa nr.1 la Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1413/2016, în partea ce se referă la stabilirea diferențiată a cuantumului compensației pentru transport pentru persoanele cu dizabilități accentuate.

III. ARGUMENTELE ÎN SUSȚINEREA NECONSTITUȚIONALITĂȚII NORMELOR CONTESTATE

La Oficiul Avocatului Poporului s-a adresat o persoană cu dizabilități, care a pretins că mărimea compensației trimestriale acordată persoanelor cu dizabilități diferă în dependență de locul de trai/domiciliul acestora. Persoana consideră că sunt discriminate pe criteriu de domiciliu/loc de trai în comparație cu persoanele din aceeași categorie care domiciliază în mun. Chișinău și mun.Bălți.

Avocatul Poporului a constatat că Legea nr. 60/2012 stabilește în articolul 49 dreptul persoanelor cu dizabilități la compensație pentru serviciile de transport, pentru călătoriile în transportul în comun urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor). Această compensație în conformitate cu prevederile alin.(2) se acordă persoanelor cu dizabilități locomotorii, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, copiilor cu dizabilități, precum și persoanelor care însoțesc persoane cu dizabilități severe sau copii cu dizabilități, cel puțin o dată în trimestru, la locul de reședință, din bugetul de stat, prin transferuri cu destinație specială către bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea.

Prin Legea nr. 146/2016 au fost aprobate modificări la art.49 din Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60/2012, care au avut ca scop comasarea a două tipuri de compensații pentru transport într-o singură prestație. Astfel, acest articol a fost expus în redacție nouă, iar prin aln.(4) al acestui articol s-a stabilit că „Modul de acordare și mărimile compensației, care diferă în funcție de categoria beneficiarilor și de locul de trai (raioane/municipii), se stabilesc de către Guvern”.

¹ Notă: În baza art. 3 al Hotărârii Parlamentului nr. 4 din 04 februarie 2021 privind încetarea mandatului Avocatului Poporului (Ombudsmanului) până la numirea de către Parlament a unui nou Avocat al Poporului (Ombudsman), doamna Maia Bănărescu, Avocat al Poporului pentru drepturile copilului, va îndeplini atribuțiile funcției de Avocat al Poporului (Ombudsman).

Respectiv, în temeiul art. 49 din Legea nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități prin Hotărârea Guvernului nr. 1413 din 27.12.2016 a fost aprobat Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport, stabilind compensațiile de transport pentru persoanele cu dizabilități severe, persoanele cu dizabilități accentuate și copiii cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani diferențiate în funcție de locul de trai (raioane, mun.Bălți și mun. Chișinău.)

Ulterior, prin Hotărârea Guvernului nr. 862 din 09.12.2020, urmare a Deciziei Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității (în continuare Consiliu) din 29 iulie 2019 în cauza nr. 99/19 a fost modificat Regulamentul respectiv, fiind echivalat cuantumul compensației trimestriale pentru serviciile de transport acordate persoanelor cu dizabilități severe și copiilor cu dizabilități în vârstă până la 18 ani, indiferent de locul de trai, însă pentru **persoanele cu dizabilități accentuate** aceste prestații au rămas în continuare diferențiate, în funcție de locul de trai. Conform pct.9 și 10 din Regulament se stabilește o echivalare progresivă a mărimii respective, această sumă urmând a fi echivalată, doar începând cu 1 ianuarie 2023. Astfel, se constată că persoanele cu dizabilități accentuate rămân în continuare tratate diferit în raport cu persoanele din aceeași categorie în funcție de locul de trai (raioane, mun. Bălți și mun. Chișinău).

Prin urmare, în temeiul prevederii contestate din art.49 alin.(4) al Legii nr.60/2012 prin prevederile din pct.9 și 10 al Regulamentului respectiv, se dezavantajează în continuare **persoanele cu dizabilități accentuate** care locuiesc în alte localități, decât mun. Chișinău, în partea ce ține de cuantumul compensației trimestriale pentru serviciile de transport.

De menționat că în cauza nr. 99/19 Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității² a constatat că prevederile pct. 9 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și de plată a compensației pentru serviciile de transport aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1413/2016 creează o situație de discriminare a beneficiarilor *în dependență de locul de trai al acestora*. Consiliul a reținut că dezavantajul este direct legat de locul de trai al beneficiarilor. Locul de trai constituie un criteriu protejat împotriva discriminării, reținut prin interpretarea sintagmei de orice alt criteriu similar.

Avocatul Poporului susține argumentele Consiliului precum că cheltuielile pentru transport ale beneficiarilor din municipiile Chișinău și Bălți sunt comparabile cu cele ale beneficiarilor din celelalte localități ale țării, ceea ce presupune că, la stabilirea cuantumului compensației pentru serviciile de transport, autoritățile trebuie să opteze pentru o abordare bazată pe necesitățile reale ale beneficiarilor.

Analizând notele informative la proiectele de acte normative prin care au fost efectuate modificări la articolul contestat din Legea nr. 60/2012 și Hotărârea

² Decizia din 29 iulie 2019 cauza nr. 99/19

Guvernului nr.1413/2016, dar și Decizia Consiliului din 29 iulie 2019, Avocatul Poporului nu a identificat o justificare obiectivă a criteriului stabilit în alin.(4) din art.49 al Legii nr.60/2012 ”după locul de trai raioane/municipii”.

Având la bază raționamentele că prestația respectivă vine să compenseze nu doar cheltuielile transportului urban, ci și cel suburban și interurban, precum și alte cheltuieli de deservire cu transport, Avocatul Poporului consideră stabilirea diferențiată a cuantumului acestuia după criteriul locul de trai, fără cuantificarea necesităților reale ale beneficiarilor, nejustificată.

De asemenea, Avocatul Poporului menționează că transport urban există nu doar în municipiile Chișinău și Bălți, dar și în alte localități/municipii (spre exemplu, Cahul, Comrat etc.), dar și faptul că beneficiarii din localitățile rurale, în special, unde nu sunt dislocate instituții de menire socială suficiente (farmacii, instituții medicale/servicii medicale specializate, magazine, etc.) suportă cheltuieli de transport suplimentare pentru deplasare în centrele raionale sau municipiile Chișinău, Bălți, etc. pentru accesarea acestor servicii.

În această ordine de idei, Avocatul Poporului consideră că situația acestor beneficiari este comparabilă cu a celor din mun. Chișinău și Bălți. Prin urmare, Avocatul Poporului susține că din moment ce autoritățile pledează pentru mărimea diferențiată a compensației pentru serviciile de transport, această diferențiere trebuie să fie bazată pe necesitățile reale ale tuturor beneficiarilor, iar ”criteriul locul de trai (raioane /municipii)” nu trebuie să fie determinant.

În lumina raționamentelor expuse, Avocatul Poporului consideră că prevederile contestate contravin prevederilor art.16 combinat cu art.47 și 51 din Constituția Republicii Moldova.

Avocatul Poporului reține că normele contestate se referă la drepturi care aparțin categoriei drepturilor sociale. Curtea Constituțională a statuat că, prin garanțiile de protecție socială instituite în art. 47 din Constituție, statul ocrotește sănătatea și bunăstarea cetățenilor, acordându-le asistență socială în cazurile prevăzute de lege. Rațiunea asistenței și protecției sociale este de a răspunde nevoilor de trai ale persoanelor și de a menține un anumit nivel de trai în caz de producere a anumitor împrejurări obiective.

Dreptul la egalitate nu reprezintă decât dreptul de a fi tratat în același mod în care este tratată o persoană care se află într-o situație juridică echivalentă (HCC nr. 3 din 18 ianuarie 2019, § 28). Curtea a amintit că egalitatea în fața legii și a autorităților publice presupune lipsa oricărei discriminări directe sau indirecte.

Prin urmare, obligația constituțională a statului este de a lua măsuri adecvate pentru asigurarea necesităților vitale ale cetățenilor săi, inclusiv în situații excepționale, fără nicio discriminare după un anumit criteriu protejat.

Norma art. 47 din Constituție este una centrală în domeniul securității sociale. Curtea Constituțională a menționat că în caz de necesitate, norma art.47 din Constituție poate acoperi orice domeniu al securității sociale, inclusiv cel prevăzut la

art.51 din Constituție, care are un **caracter special** în domeniul securității sociale. (HCC 27/2011, pct. 53).

Indemnizațiile, alocațiile, compensațiile, care fac parte din sistemul general al asigurărilor sociale, reprezintă forme de asigurare materială a cetățenilor în cazul expunerii unor riscuri sociale (HCC 23/2007 (plățile sociale)).

Caracteristica conceptuală a acestora constă în faptul că ele nu au un caracter necondiționat și că pot fi solicitate numai în limitele prevăzute de lege. Această caracteristică acordă legiuitorului autoritatea de a stabili condiții specifice pentru exercitarea drepturilor sociale. În același timp, implementarea prevederilor legale nu poate fi în conflict cu **principiile constituționale**, astfel încât normele legale relevante nu pot nega și nici stinge drepturile sociale garantate constituțional.

Avocatul Poporului notează că potrivit art.51 din Constituția Republicii Moldova persoanele cu dizabilități beneficiază de o protecție specială din partea întregii societăți. Statul asigură pentru ele condiții normale de tratament, de readaptare, de învățământ, de instruire și de integrare socială.

În jurisprudența sa Curtea Constituțională a statuat că în vederea realizării politicii în domeniul asigurărilor sociale de stat, legiuitorul, în limitele atribuțiilor ce-i revin, este în drept să opteze pentru diverse soluții de reglementare și concretizare a conținutului drepturilor sociale, **cu respectarea principiilor echității sociale și egalității, consfințite prin articolul 16 din Constituție.** (HCC nr.6/2017 din 09.02.2017, pct. 47).

Potrivit articolului 16 alin. (1) din Constituție, respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. Conform alineatului (2) al aceluiași articol, toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Egalitatea în drepturi constituie o garanție referitoare la exercitarea drepturilor fundamentale prevăzute în cuprinsul Constituției, dar și a oricăror alte drepturi și îndatoriri subiective, reglementate în cuprinsul altor acte normative. Ea include toate domeniile de activitate în care persoana are dreptul garantat la exercitarea libertăților legale, în scopul realizării intereselor sale legitime.

Avocatul Poporului menționează în acest context, că autoritățile statului nu au prezentat o justificare obiectivă și rezonabilă de ce a stabilit quantum diferit al compensației pentru persoanele cu dizabilități în dependență de locul de trai.

Potrivit art.12 paragraful 1 din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată la New York la 13 decembrie 2006 și ratificată de către Republica Moldova prin Legea nr.166 din 9 iulie 2010, persoanele cu dizabilități au dreptul să fie recunoscute oriunde ca persoane cu drepturi egale în fața legii.

Ratificarea Convenției ONU de către Republica Moldova a marcat o schimbare importantă în abordarea dizabilității, nu doar prin prisma protecției sociale și a stării de sănătate, dar și din punctul de vedere al promovării și respectării drepturilor omului, al incluziunii sociale, al valorii umane și al egalității de șanse. Respectiv, Statele părți sunt obligate să adopte toate măsurile legislative, administrative și alte

măsuri corespunzătoare pentru implementarea drepturilor recunoscute în această Convenție.

Obiectivul Convenției menționate este de a promova, proteja și asigura exercitarea deplină și egală de către toate persoanele cu dizabilități a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, precum și de a promova respectarea demnității inerente a acestora.

Pactul internațional cu privire la drepturile economice și culturale stabilește în art. 9 că Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană la securitate socială, inclusiv asigurări sociale, iar art. 11 stipulează că Statele părți vor lua măsuri potrivite pentru a asigura realizarea continuă a condițiilor sale de existență.

În conformitate cu prevederile art.2 alin.(2) Statele părți la prezentul pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate **fără nici o discriminare întemeiată** pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau **orice altă împrejurare**.

Comentariul general nr. 20 al Comitetului ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale privind nediscriminarea în drepturile economice, sociale și culturale la pct. 12 notează că discriminare sistemică poate fi înțeleasă ca reguli, politici, practici sau atitudini culturale predominante atât din sectorul public, cât și privat care creează dezavantaje relative pentru unele grupuri și privilegii pentru alte grupuri. La pct. 34 din Comentariul general enunțat se menționează expres că exercitarea drepturilor prevăzute în Pact nu ar trebui să fie **condiționată sau determinată de locul de reședință actual sau anterior al unei persoane, de exemplu, dacă o persoană locuiește sau este înregistrată într-o zonă urbană sau rurală. Disparitățile dintre localități și regiuni ar trebui eliminate în practică; Politicile economice, cum ar fi alocările bugetare și măsurile de stimulare a creșterii economice, ar trebui să acorde atenție necesității de a garanta o realizare efectivă a drepturilor Pactului fără discriminare.**

Relevante sunt și exigențele stabilite în **Comentariul general nr.19 al Comitetului ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale cu privire la dreptul la securitate socială (art.9), și anume:**

Pct. 29. Pactul interzice orice discriminare, fie ea de drept sau de fapt, directă sau indirectă, pe motive de rasă, culoare, sex, vârstă, limbă, religie, opinie politică sau de altă natură, origine națională sau socială, avere, naștere, sau dizabilitate fizică sau mentală, stare de sănătate (inclusiv HIV/SIDA), orientare sexuală și statut, stare civilă, statut politic, social sau de altă natură, **care are intenția sau efectul de a anula sau afecta exercitarea în condiții egale a dreptului la securitate socială.**

Pct. 40. În timp ce Pactul prevede realizarea progresivă și recunoaște constrângerile datorate limitelor resurselor disponibile, Pactul impune statelor părți diferite obligații care au un efect imediat. **Statele părți au obligații imediate în ceea ce privește dreptul la securitate socială, cum ar fi garantarea faptului că acest drept va fi exercitat fără discriminare de orice fel (articolul 2 alineatul 2), asigurând egalitatea drepturilor bărbaților și femeilor (articolul 3) etc.**

Avocatul Poporului admite că Statul ar putea invoca cu referire la prevederile pct.9 și 10 din Regulament că "...modificările propuse vor determina identificarea mijloacelor financiare suplimentare de la bugetul public național...". În acest context, este de menționat că în jurisprudența sa³ Curtea Constituțională a considerat că insuficiența declarată a resurselor bugetare nu reprezintă un raționament obiectiv și rezonabil pentru restrângerea drepturilor constituționale. În situații similare și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că nici complexitatea sistemului bugetar de stat și nici lipsa de fonduri sau alte resurse nu pot exonera statul de obligațiile sale în temeiul Convenției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Burdov v. Rusia* (nr. 2), 15 ianuarie 2019, § 70; *Fedulov v. Rusia*, 8 octombrie 2019, §§ 79-80).

În concluzie, Avocatul Poporului consideră că sintagma „și de locul de trai (raioane/municipii)” prevăzută în art.49 alin.(4) al Legii nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități este în contradicție cu principiul egalității statuat în art.16 coraborat cu art.47 și art. 51 din Constituția Republicii Moldova. Subsecvent, sintagma contestată creează condiții propice pentru stabilirea în continuare a prevederilor discriminatorii și dezavantajarea persoanelor cu dizabilități accentuate la acordarea compensației pentru transport trimestriale, care își au stabilit locul de trai în alte localități, decât mun. Chișinău, conform pct.9 și 10 din Anexa nr.1 al Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1413/2016.

IV. CADRUL NORMATIV PERTINENT

Constituția Republicii Moldova

Articolul 1. Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care *demnitatea omului*, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic *reprezintă valori supreme și sînt garantate*.

Articolul 4. Drepturile și libertățile omului

- (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.
- (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 16. Egalitatea

- (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.
- (2) *Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.*

³ Hotărârea Curții Constituționale nr. 6 din 10 martie 2020

Articolul 47. Dreptul la asistență și protecție socială

(1) *Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.*

(2) *Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.*

Articolul 51 Protecția persoanelor cu dizabilități

(1) Persoanele cu dizabilități beneficiază de o protecție specială din partea întregii societăți. Statul asigură pentru ele condiții normale de tratament, de readaptare, de învățământ, de instruire și de integrare socială.

Carta Socială Europeană (revizuită)

Articolul 14 Dreptul de a beneficia de servicii sociale

În vederea exercitării efective a dreptului de a beneficia de servicii sociale, părțile se angajează:

1. să încurajeze sau să organizeze serviciile folosind metode specifice serviciului social și care contribuie la bunăstarea și la dezvoltarea indivizilor și grupărilor în cadrul comunității, precum și la adaptarea lor la mediul social;

Pactul cu privire la drepturile economice, sociale și culturale

Articolul 2

1. Fiecare stat parte la prezentul Pact se angajează să acționeze, atât prin propriul său efort, cât și prin asistență și cooperare internațională, în special pe plan economic și tehnic, folosind la maximum resursele sale disponibile, pentru ca exercitarea deplină a drepturilor recunoscute în prezentul Pact să fie asigurată progresiv prin toate mijloacele adecvate, inclusiv prin adoptarea de măsuri legislative.

2. Statele părți la prezentul Pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau pe orice altă împrejurare.

3. Tarile în curs de dezvoltare, ținând seama în modul convenit de drepturile omului și de economia lor națională, pot să stabilească în ce măsură vor garanta celor care mi le sunt cetățeni drepturile economice recunoscute în prezentul Pact.

Articolul 9

Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană la securitate socială, inclusiv asigurări sociale.

Articolul 11

Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul oricărei persoane la un nivel de trai suficient pentru ea însăși și familia sa, inclusiv hrană, îmbrăcăminte și locuință suficiente, precum și la o îmbunătățire continuă a condițiilor sale de existență. Statele părți vor lua măsuri potrivite pentru a asigura realizarea acestui drept și recunosc în acest scop importanța esențială a unei cooperări internaționale liber consimțite.

Comentariul general nr. 20 al Comitetului ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale privind nediscriminarea în drepturile economice, sociale și culturale

La pct. 12 notează că discriminare sistemică poate fi înțeleasă ca reguli, politici, practici sau atitudini culturale predominante atât din sectorul public, cât și privat care creează dezavantaje relative pentru unele grupuri și privilegii pentru alte grupuri;

La pct. 34 se menționează că exercitarea drepturilor prevăzute în Pact nu ar trebui să fie condiționată sau determinată de locul de reședință actual sau anterior al unei persoane, de exemplu dacă o persoană locuiește sau este înregistrată într-o zonă urbană sau rurală. Disparitățile dintre localități și regiuni ar trebui eliminate în practică; Politicile economice, cum ar fi alocările bugetare și măsurile de stimulare a creșterii economice, ar trebui să acorde atenție necesității de a garanta o realizare efectivă a drepturilor Pactului fără discriminare.

Comentariul general nr. 19 al Comitetului ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale

Pct. 29 Pactul interzice orice discriminare, fie ea de drept sau de fapt, directă sau indirectă, pe motive de rasă, culoare, sex, vârstă, limbă, religie, opinie politică sau de altă natură, origine națională sau socială, avere, naștere, sau dizabilitate fizică sau mentală, stare de sănătate (inclusiv HIV / SIDA), orientare sexuală și statut stare civilă, statut politic, social sau de altă natură, care are intenția sau efectul de a anula sau afecta exercitarea în condiții egale a dreptului la securitate socială.

Pct. 40 În timp ce Pactul prevede realizarea progresivă și recunoaște constrângerile datorate limitelor resurselor disponibile, Pactul impune statelor părți diferite obligații care au un efect imediat. Statele părți au obligații imediate în ceea ce privește dreptul la securitate socială, cum ar fi garantarea faptului că acest drept va fi exercitat fără discriminare de orice fel (articolul 2 alineatul 2), asigurând egalitatea drepturilor bărbaților și femeilor (articolul 3) etc.;

Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități

Articolul 4. Obligații generale

1. Statele Părți se angajează să asigure și să promoveze exercitarea deplină a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului pentru toate persoanele cu

dizabilități, fără nici un fel de discriminare pe criterii de dizabilitate. În acest scop, Statele Părți se angajează:

(a) Să adopte toate măsurile adecvate legislative, administrative și de altă natură pentru implementarea drepturilor recunoscute prin prezenta Convenție;

(b) Să ia toate măsurile corespunzătoare, inclusiv cele legislative, pentru a modifica sau abroga legile, reglementările, cutumele și practicile existente care constituie discriminare împotriva persoanelor cu dizabilități;

Articolul 5. Egalitatea și nediscriminarea

1. Statele Părți recunosc faptul că toate persoanele sunt egale în fața legii și sub incidența legii și au dreptul fără niciun fel de discriminare la protecție egală și beneficiu egal al legii.

2. Statele Părți vor interzice toate tipurile de discriminare pe criterii de dizabilitate și vor garanta tuturor persoanelor cu dizabilități protecție juridică egală și efectivă împotriva discriminării de orice fel.

Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012

La art. 1 alin. (1) stabilește că scopul legii este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar;

La art. 6 prevede că orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației;

Prin art.8 interzice orice formă de discriminare privind accesul persoanelor la:

lit. c) serviciile de protecție socială;

lit. e) serviciile de transport;

Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr.60/2012

Articolul 49. Compensația pentru serviciile de transport

(1) Compensația pentru călătoriile în transportul în comun urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor) și compensația anuală pentru cheltuielile legate de serviciile de transport formează compensația pentru serviciile de transport.

(2) Compensația pentru serviciile de transport se acordă persoanelor cu dizabilități locomotorii, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, copiilor cu dizabilități, precum și persoanelor care însoțesc persoane cu dizabilități severe sau copii cu dizabilități, cel puțin o dată în trimestru, la locul de reședință, din bugetul de stat, prin

transferuri cu destinație specială către bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea.

(3) Persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor pot alege, la cerere, în schimbul compensației prevăzute la alin. (2), dreptul de a importa, o dată la 5 ani, cu scutire de drepturi de import, un mijloc de transport destinat transportării lor, clasificat la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv), indiferent de termenul de exploatare, conform prevederilor Codului vamal, ale Codului fiscal și ale Legii nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal.

Se permite conducerea mijloacelor de transport introduse în condițiile menționate la art. 124 alin. (14) lit. a) din Codul fiscal, art. 28 lit. z) prima liniuță din Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal și art. 20 alin. (41) lit. a) din Codul vamal doar de către persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor sau de către persoanele abilitate cu atribuții de însoțire/îngrijire a acestora, în condițiile stabilite de Guvern. Conducerea mijloacelor de transport destinate transportării persoanelor cu dizabilități de către alte persoane decât cele menționate mai sus și fără respectarea condițiilor stabilite de Guvern, pe perioada aflării acestora în posesia și folosința persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, se sancționează conform legislației în vigoare.

(4) Modul de acordare și mărimile compensației, care diferă în funcție de categoria beneficiarilor și de locul de trai (raioane/municipii), se stabilesc de către Guvern.

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

1. Admiterea sesizării pentru examinare în fond.
2. Exercițarea controlului constituționalității sintagmei „și de locul de trai (raioane/municipii)” din art.49 alin.(4) al Legii nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități și pct.9 și 10 din Anexa nr.1 al Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1413/2016, în partea ce se referă la stabilirea diferențiată a cuantumului compensației pentru transport pentru persoanele cu dizabilități accentuate.

Cu cele mai înalte considerațiuni,

Maia BĂNĂRESCU
Avocatul Poporului pentru
drepturile copilului

ex.: Igor Munteanu
Direcția politici publice și legislație